

Pravljica o starem bedaku.

Spisal *Vojanov.*

Vpeščeni, vroči Arabiji so živeli trije bratje brez doma in denarja: Jazo, Jozo in Juzuf. Hodili so po širnem svetu, da si služijo kruha od dne do dne. Pa pridejo nekega večera do krasne, z bujnim cvetičjem okrašene palače. „Potrkajmo, morda bo tukaj našim rokam dela.“ In trkajo, da se jim odpre. Stara ženica pride: „Kdo ste? Kaj hočete?“ „Sestradani bratje. Iščemo kruha. Imate kaj dela za žuljave pesti?“

„Počakajte!“

Kmalu se zopet odpro vrata. Bogato oblečen, dolgograd stavec z lisičjimi očmi stopi na prag, pogleda izpod mrklega čela brate pa pravi: „Nimam posebnega dela za vas. Edino za čuvaje bi vas sprejel. Pa potrebujem močnih junakov.“

Pa si zavišejo bratje platnene rokave črez komolce, da se jim pokažejo mišičaste rjave roke, pogledajo ljuto izpod črnih obrvi, pa zaškripljejo z belimi zobmi.

„Dobro, vzamem vas v službo. Tolpa Beduinov se plazi tod okolo. Varovali boste pred njimi zlato rožo, ki mi raste na vrtu.“

Potem dobe bratje vsak z železom okovan bat in težko puško, posedejo s tem orožjem okrog zlate rože, si zapalijo čibuke pa gledajo drug drugega.

„Dobro nam je pri tem gospodarju.“

„Malo dela.“

„Pravzaprav nič.“

Dolgo sede tiho in premišljujejo, potem pa vzame Juzuf, bratov najstarejši, nožič iz žepa pa potrka po deblu zlate rože.

„Uh! Samo čisto zlato.“

In tudi Jozo in Jazo potrkata.

„Samo čisto zlato.“

Tedaj šine vsem trem denarja strup v poštene ude.

„Da je ta roža naša!“

„Kako bi bili bogati!“

„Čujta! Alah mi je poslal dobro misel. Samo trije čuvaji smo. A gospodar nam je dejal, da se vlačijo cela tolpa razbojnikov tod okolo. Dvajset jih je, morda petdeset ali celo sto. Kdo jih je štel? A? Če pridejo torej ti krvoloki, nas postrele kakor muhe in vzemo s seboj zlato rožo. Izrujmo torej mi dragoceno cvetico pa zbežimo z njo. Prepričan sem, da storimo s tem dobro delo pred Alahom, ker obvarujemo nepremišljene Beduine hudega greha zavratnega umora.“

Temna noč je padla na vročo zemljo.

Molče pomečejo bratje bate in puške v grmovje. Juzuf izruje zlato rožo, skoči z njo preko vrtnega zidu, za njim brata, in vsi trije zbeže v gosto temo.

V istem času se je hotel gospodar prepričati, kako varujejo Jazo, Jozo in Juzuf njegov dragoceni zaklad.

Ko ne najde na vrtu ne čuvajev ne zlate rože, zapiska tanko na srebrno piščal, in šest dolgobrkih hlapcev priteče.

„Čuvaji so mi izmaknili zlato rožo. Pojdite kakor veter za njimi in privedite mi tatove!“

Hlapci zasedejo čile arabske belce pa hajdi za beguni. Kakor svetle zvezde na temnomodrem nočnem nebu, tako se je blesketalo v temi nadaleč cvetje zlate rože. V divjem diru dohite hlapci brate in jih privedejo pred starca.

„Smrt zaslužite, lopovi tatinski! Na najvišjo palmo bi vas obesil jastrebom v hrano. A moje srce je dobro in Alahu hočem biti dopadljiv. Če mi prinese eden izmed vas zlate prsti za mojo zlato rožo, vas izpustim, in vsi trije imate svobodno pot.“

Pa sede starec na svilnato blazino, prekriža noge, vleče iz čibuka goste oblake dima pa čaka, da se oglasi eden izmed bratov.

In Juzuf vstane in pravi:

„Slavni gospodar! Svetla zvezda Mohamedova! Jaz vem za zlato prst. Grem in ti jo prinesem za zlato rožo.“

„Dobro! Pojdi, a vrni se mi, preden solnce zaide. Če ne, je po tebi.“

Pa gre Juzuf. Hitro gre, da se starec ne premisli in ga ne pokliče nazaj. Spotoma pa si misli: „Bedak stari! Ko bi jaz vedel za zlato prst, ne bi bil tebe prosil službe. Alah ti blagoslovi tvoj um! Jaz sem prost.“

Pa gre, gre in pride do zelene goščave. Tam spleza na visoko palmo in zaspí v njenih košatih vejah.

Zarko solnce je zašlo že davno, a Juzufa še ni nazaj k starcu.

„Kje je vajin brat? Zakaj ga ni nazaj?“ vpraša starec ostala brata pa ju srepo pogleda.

„Bržkone se je ponesrečil na poti. Ali pa ga je prijel ogenj bljujoči zmaj, ki varuje zlato prst, in ga ne izpusti.“

Ko so starčevi hlapci čuli o hudem zčaju, so se poskrili v hlevu in po pasjih kočah. Bili so sami strahopetneži.

„Pojdem in ga sam privedem,“ pravi starec.

„Svetli gospodar, ne hodi! Bojim se zate. Zmaj je hud. Ubije te kakor miško. Pa tudi poti ne veš. Meni je znana.“

„Kako ti je ime?“

„Jozo.“

„Jozo, če si korenjak, da se mi ne bojiš tiste kačje zalege, pa pojdi ti. A vrni se mi z bratom ob solnčnem zatonu, če ne, je po vaju obeh. Tudi brata vama ubijem.“

„Pridem, preden zaide solnce. Brata ti privedem in prinesem zlate prsti.“

Pa gre Jozo. Hitro gre, da se starec ne premisli in ga ne pokliče nazaj. Spotoma pa si misli: „Bedak stari! Ko bi vedel za zlato prst, ne bi bil prošil tebe službe. Tudi zmaju ne grem v žrelo. Alah ti blagoslovi tvoj um. Jaz in Juzuf sva svobodna.“

Pa gre, gre in pride do zelene goščave, kjer je Juzuf zaspal na hladni palmi. Zagleda ga.

„Juzuf!“

„Ali si ti, Jozo?“

„Jaz, a Jazo je še tam.“

„Kako si ušel starcu?“

Pa pove Jozo Juzufu, kakor se je bilo dogodilo.

„A brata Jaza ne bo izpustil. Po njem je, če se ne vrneva.“

„Kaj hočeva?“

„Ha! Že vem. Pojdi nazaj, Jozo, pa laži starcu, da drži mene zmaj z devetimi strupenimi zobmi. Z drugimi devetimi preži na rešilca. Kremplje da ima take kakor tvoje stegno, žrelo kakor starčeva hišna vrata. Tebi da ni moči osvoboditi me. Dvema bi se posrečilo. Jazo da naj ti pride pomagat. Starec bo verjel, ker je bedak.“

In gre Jozo nazaj. Čim bliže prihaja smotru, tem manjše korake dela — iz strahu pred starcem.

„Ali si sam prišel?“ zarenči ta nanj.

„Sam.“

„Kje je Juzuf?“ zarenči še huje in počne vrteti oči.

„Zmaj ga drži z devetimi strupenimi zobmi. Z drugimi devetimi je pošast hotela mene popasti, pa sem zbežal. Kremplje ima take kakor moje stegno, žrelo tako kakor tvoja hišna vrata. Ko bi bila dva, bi osvobodila Juzufa in prinesla zlate prsti. Jazo naj gre z mano, da mi pomore.“

Starec pa mu ne zaupa:

„Jazo ostane tu. Njega obglavim, če vaju ne bo. Eden izmed hlapcev pojde s tabo.“

A starec kliče zaman svoje šestere hlapce. Dobro so se poskrili v hlevu in po pasjih kočah in si zamašili ušesa s slamo.

Tedaj pravi Jozo:

„Cela gora zlate prsti je.“

In starec se polakomni bogate gore zlate prsti.

„Pojdita torej, Jozo in Jazo. Mnogo zlate prsti mi prinesita. A če vaju ni z Juzufom in zlato prstjo jutri do solnčnega zatona, je po vas vseh treh. Jastrebi že čutijo meso. Vidita jih?“

Pa pogledata brata na sinje nebo. Tam sta mirno plavala dva močna, lačna jastreba.

„Uhuh!“ zgruzne Jozo rameni.

„Huhu!“ zgruzne tudi Jazo rameni. Oba kakor iz strahu.

Starec se veselja zagrohoče.

„Tako! Le pojdita in vrnita se. Moja jeza je dolga od tukaj do Črnega morja, pa od zemlje do jastrebov. Varujta se, varujta se moje jeze. Ptiči so lačni!“

Pa gresta Jozo in Jazo. Hitro gresta, da se starec ne premisli pa ju ne pokliče nazaj. Spotoma pa pravita: „Bedak stari! Ko bi mi vedeli za zlato prst, ne bi bili iskali pri tebi službe. Alah ti blagoslovi tvoj um! Zdaj smo vsi trije svobodni.“

Pa gresta, gresta in prideta do zelene goščave, kjer je zaspal Juzuf na vejah visoke palme.

„Juzuf! Vsi trije smo svobodni.“

„Vsi trije, da! Ušli smo bedastemu starcu. Sedaj pa na pot.“

Pa gredo, gredo tudi ponoči. Proti vzhodu. V mesečini pa si Jazo izspodtakne nogo ob kamen, da pade. Brata ga vzdigneta in vidita, da je brsknil Jazo v samo čisto zlato.

Pa tlesknejo vsi trije z rokami in pravijo:

„To ne bo za starega bedaka!“

„Naj sam išče zlate prsti!“

„To je naše. Bogati smo.“

Pa pobero zlato, kupijo velblodov in sužnjev pa zabogaté in postanejo slavni kupci.

Stari bedak pa jih čaka in čaka. In vselej, kadar zatone staro zlato solnce, si menca dolge, suhe roke, skače s trudnimi, koščenenimi nogami v zrak pa se veseli in pravi:

„Ni jih. Zmaj jih je pohrustal. Alah bodi zahvaljen, da nisem šel z njimi!“

Spanček.

*Solnce šlo je v zlati grad,
utihnile ptice.*

*Spanček se zbudi, takrat
svoje gre stezice . . .*

*Skozi okno, skozi dver
tiho in počasi
k zibki pride na večer,
tam se kratkočasi.*

*Nad zibelko božji dvor
defetu odgrne,*

*ko gre solnce izza gor,
on domov se vrne . . .*

*Vrne se v nebesa — smuk! —
kakor ptič iz kletke,
detece pa za klobuk
si privije cvetke . . .*

Fran Žgur.

